

Instanța de fond: judecătoria Buiucani mun. Chișinău (jud: A. Niculcea)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Pruteanu, A. Gavrilița, L. Popova)

DECIZIE

28 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței
Judecători

Tatiana Vieru
Valentina Clevadî
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Vicol Lilian, Vicol Viorica împotriva încheierii din 09 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a BC „Victoriabank” SA împotriva lui Vicol Lilian și Vicol Viorica, intervenient accesoriu SC „Azgoproduct” SRL privind transmiterea în posesie a bunurilor ipotecate, evacuarea tuturor persoanelor și a bunurilor, încasarea cheltuielilor de judecată, și

cererea reconvențională depusă de Vicol Lilian și Vicol Viorica împotriva BC „Victoriabank” SA privind constatarea neexecutării obligațiilor, rezoluțiunea contractului de ipotecă și acordului adițional și încasarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

La data de 16.09.2015, BC „Victoriabank” SA a depus cererea de chemare în judecată împotriva lui Vicol Lilian și Vicol Viorica, intervenient accesoriu SC „Azgoproduct” SRL privind transmiterea în posesie a bunurilor ipotecate, evacuarea tuturor persoanelor și a bunurilor, încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, în baza contractului de credit nr. 4882 din 17.06.2011, BC „Victoriabank” SA a acordat SC „Azgoproduct” SRL un credit în sumă de 3100000 lei, cu scadența la data de 17.06.2013.

În scopul asigurării rambursării creditului acordat, a dobânzilor și a altor plăți aferente, cu părâții Vicol Lilian și Vicol Viorica a fost încheiat contractul de ipotecă nr. 13838 din 21.04.2010 și acord adițional nr. 3115 din data de 17.06.2011, obiectul căruia constituie bunurile imobile - casa de locuit individuală cu suprafața de 83,1 m², nr. cadastral 0121117.187.01, casa de locuit individuală cu suprafața de 99,6 m², nr. cadastral 0121117.187.02, construcție accesorie cu suprafața de 12,2 m², nr. cadastral 0121117.187.03, cât și terenul aferent pentru construcții cu suprafața totală de 0,0701 ha, nr. cadastral 0121117.187 amplasate în mun. Chișinău, or. Durlești, str. Tudor Vladimirescu nr.142 (valoarea de ipotecă este de 1451835 lei).

Conform tabelului de validare a creanțelor din 12.12.2014, creanța BC „Victoriabank” SA față de SC „Azgoproduct” SRL constituie suma totală de 815618,76

lei. Ca rezultat al neonorării obligațiunilor conform contractului de credit nr. 4882 din 17.06.2011 încheiat cu SC „Azgoproduct” SRL și anume încălcarea pct. 8.1, BC „Victoriabank” SA, în baza pct. 12.1, 12.2, 12.3 ale contractului de credit menționat supra, a notificat pârâtul și intervenientul accesoriu despre inițierea procedurii privind executarea dreptului de ipotecă, solicitând ca în termen de 20 de zile din momentul primirii notificării de a achita complet creditul și plățile aferente acestuia, inclusiv dobânzile și penalitățile sau transmiterea benevolă în posesiunea BC „Victoriabank” SA a tuturor bunurilor ipotecate pentru a fi comercializate.

A indicat reclamantul că a respectat procedura prealabilă, înregistrând preavizele de executare a dreptului de ipotecă la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău. În termenul indicat în preaviz atât pârâtul, cât și intervenientul accesoriu nu au executat obligația de rambursare a datoriilor acumulate și nici transmiterea benevolă în posesie a bunurilor menționate.

Solicită reclamantul transmiterea silită în posesie a bunurilor ipotecate, evacuarea tuturor persoanelor și a bunurilor din imobilele transmise, încasarea de la pârâți a taxei de stat și a cheltuielilor de judecată.

În cadrul judecării pricinii, la 17.03.2016 Vicol Lilian și Vicol Viorica, prin intermediul avocatului Chirtoacă Rodica, au depus cererea reconvențională împotriva BC „Victoriabank” SA solicitând constatarea neexecutării obligațiilor contractuale de către BC „Victoriabank” SA a pct. 11.2 lit. (f) al contractului de credit bancar nr. 4882 din 17.06.2011, rezoluțiunea contractului de ipotecă nr. 13838 din 21.04.2010 și a acordului adițional din 16.06.2011 la contractul de ipotecă nr. 13838 din 21.04.2010.

În susținerea cererii reconvenționale s-a invocat că, conform contractului de credit bancar nr. 4882 din 17.06.2011 BC „Victoriabank” SA a eliberat debitorului creditul în sumă de 100000 lei cu scopul completării mijloacelor circulante (procurarea gumelor de mestecat) și drept garanție al asigurării rambursării sumei datorate, pe lângă bunul imobil ipotecat față de persoanele fizice a mai constituit și bunurile mobile - universalitatea mijloacelor circulante (gume de mestecat) depozitate pe adresa mun. Chișinău, str. Voluntarilor, 15, în valoare de gaj de 1730000 lei grevat în folosul băncii, care la moment puteau acoperi toată diferența creditului acordat de BC „Victoriabank” SA către SC „Azgoproduct” SRL.

Conform pct. 5.1 lit. c) din contractul menționat supra, ca garanție a fost grevat în folosul băncii, dreptul de dispoziție asupra mijloacelor bănești din conturile curente ale debitorului deschise la bancă în sumă de 3200000 lei, conform contractului de gaj nr. 4882 încheiat cu SC „Azgoproduct” SRL, care de asemenea, de către reclamant nu a fost respectat.

La 24.03.2016 Vicol Lilian și Vicol Viorica au depus cerere de concretizare a cerințelor din cererea reconvențională, solicitând constatarea neexecutării obligațiilor contractuale de către BC „Victoriabank” SA și anume: pct. 2.2, 5.1 lit. (a), 5.1 lit. (c), 11.2 lit. (f) al contractului de credit bancar nr. 4882 din 17.06.2011; rezoluțiunea contractului de ipotecă 13838 din 21.04.2010 și a acordului adițional din 16.06.2011 din 21.04.2010, încasarea cheltuielilor de judecată și de asistență juridică.

Prin hotărârea din 06 iunie 2016 a judecătoriei Buiucani mun. Chișinău s-a admis parțial acțiunea înaintată de BC „Victoriabank” SA; s-a transmis silit în posesie BC „Victoriabank” pentru a fi înstrăinate bunurile imobile - casa de locuit individuală cu suprafața de 83,1 m², cu nr. cadastral 0121117.187.1, casă de locuit individuală cu

suprafața de 99.6 m², cu nr. cadastral 0121117.187.2, construcție accesorie cu suprafața de 12.2 m², cu nr. cadastral 0121117.187.03, precum și terenul aferent pentru construcții cu suprafața totală de 0.0701 ha, cu nr. cadastral 0121117.187 amplasate în mun. Chișinău, or. Durlești str. Tudor Vladimirescu, 142, cu evacuarea din imobilele ipotecate a tuturor persoanelor și a bunurilor acestora; s-a încasat de la Vicol Lilian și Vicol Viorica în beneficiul BC „Victoriabank” SA cheltuielile de plată a taxei de stat în sumă de 7260 lei. În rest, pretențiile din acțiunea depusă de BC „Victoriabank” SA s-au respins ca neîntemeiate. Totodată, s-a respins ca neîntemeiată și cererea reconvențională înaintată de Vicol Lilian, Vicol Viorica împotriva BC „Victoriabank” SA privind constatarea neexecutării obligațiilor, rezoluțiunea contractului de ipotecă și a acordului adițional și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 07 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de BC „Victoriabank” SA și Vicol Lilian, Vicol Viorica împotriva hotărârii din 06.06.2016 a judecătoriei Buiucani mun. Chișinău; s-a acordat termen până la 09.11.2016, ora 12.00 pentru prezentarea de către BC „Victoriabank” SA a apelului motivat și pentru prezentarea de către Vicol Lilian, Vicol Viorica a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 5247,72 lei și a apelului motivat. Concomitent, li s-a explicat că, dacă vor fi îndeplinite în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelurile se vor considera depuse la data prezentării inițiale și se vor examina în fond, în caz contrar cererile vor fi restituite conform art. 369 alin. (1) lit. (a) CPC.

Prin încheierea din 09 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de amânare a examinării cauzei; s-a respins ca neîntemeiată cererea de scutire parțială de la plata taxei de stat depusă de Vicol Lilian, Vicol Viorica și s-a acordat lui Vicol Lilian, Vicol Viorica termen suplimentar până la 30.11.2016, ora 10:00 pentru a prezenta dovada de plată a taxei de stat în sumă de 2618,72 lei.

Prin încheierea din 09 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de BC „Victoriabank” SA împotriva hotărârii din 06.06.2016 a judecătoriei Buiucani mun. Chișinău.

La 23 noiembrie 2016 și la 14 decembrie 2016 Vicol Lilian, Vicol Viorica au declarat recurs împotriva încheierii din 09.11.2016 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi decizii de admitere a cererii de scutire parțială de la plata taxei de stat.

În motivarea recursului s-a invocat că, încheierea contestată este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

Susțin recurenții că, instanța de apel urma să pună pe rol apelul depus împotriva hotărârii primei instanțe, ca ulterior examinării pricinii și pronunțării în aceste sens a deciziei de admitere sau respingere a apelului să se expună și vis-a-vis de încasarea taxei de stat, parțial neachitată de către apelanți.

Precizează recurenții că, obligarea apelanților de a achita taxa de stat restantă constituie o limitare disproporțională a drepturilor sale de acces la o instanță și prin urmare a avut loc o violare a art. 6 paragraful 1 al CtEDO.

În conformitate cu prevederile art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din materialele cauzei rezultă că încheierea contestată a fost adoptată la data de 09 noiembrie 2016. Astfel, recursul declarat la 23 noiembrie 2016 este în termen.

Examinând temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea contestată.

În conformitate cu prevederile art. 364, alin. (1) CPC, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu prevederile art. 368 CPC, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În conformitate cu art. 83 Cod de procedură civilă, taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar. În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat

Prin urmare, o condiție indispensabilă pentru admiterea spre examinare a cererii de apel reprezintă plata taxei de stat, dovada căreia conform art. 365 alin. (4) CPC se anexează la cererea de apel.

În conformitate cu art. 84 Cod de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

În același timp, art. 85 alin. (1) CPC indică cine și în ce condiții sunt scutiți de la achitarea taxei de stat.

Conform art. 4 al Legii taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Din sensul art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă și art. 4 al Legii taxei de stat se deduce că pentru scutirea de plata taxei de stat, solicitantul trebuie să prezinte probe pertinente, care să confirme că este în imposibilitate de a achita taxa de stat.

La capitolul dat, este de menționat că în cererea de scutire a persoanelor fizice se expun circumstanțele care justifică solicitarea și se anexează actele confirmative ale acestor circumstanțe, cum ar fi: avizul Comisiei pentru protecția socială, certificat despre mărimea salariului, pensiei sau a altor venituri; existența la întreținere a copiilor minori sau a altor persoane, dovada lipsei conturilor bancare, etc.

În speță, instanța de recurs precizează că apelanții având obligația de a achita taxa de stat la depunerea cererii de apel în sumă de 5247,72 lei, fapt reținut de instanța de apel prin încheierea din 07 septembrie 2016, au achitat-o parțial și au înaintat cerere de a fi scutiți de la plata restantă a taxei pentru judecarea pricinii în apel.

Colegiul reține că, prin încheierea din 09 noiembrie 2016, instanța de apel a respins ca neîntemeiată cererea de scutire parțială de la plata taxei de stat depusă de Vicol Lilian, Vicol Viorica și a acordat apelanților termen suplimentar până la 30.11.2016, ora 10:00 pentru a prezenta dovada de plată a taxei de stat în sumă de 2618,72 lei.

Drept temei de respingere a servit faptul că apelanții nu au exercitat sarcina probațiunii în sensul justificării stării financiare precare, care ar constitui un impediment pentru achitarea integrală a taxei de stat la depunerea apelului.

Analizând circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei, instanța de recurs notează că instanța de apel corect a reținut faptul neprobării de către apelanți a imposibilității achitării integrale a taxei de stat la depunerea apelului, ori unicul argument invocat de către Vicol Liliana și Vicol Viorica este precum că, au la întreținere doi copii minori, iar unul dintre ei își face studiile la Academia de Studii Economice.

Colegiul consideră că argumentul invocat de către apelanți întru justificarea situației materiale precare constituie o dovadă insuficientă pentru a demonstra situația financiară reală a acestora, deoarece după cum s-a menționat și supra Vicol Lilian și Vicol Viorica, în vederea imposibilității achitării integrale a taxei de stat, urmau să prezinte avizul Comisiei pentru protecția socială, certificat despre mărimea salariului, pensiei sau a altor venituri, dovada lipsei conturilor bancare, etc.

Respectiv, Colegiul decelează că recurenții nu au prezentat confirmări ce atestă lipsa veniturilor salariale, lipsa conturilor bancare, fapt corect reținut, în esență, și de instanța de apel.

În această ordine de idei, Colegiul reiterează că în circumstanțele constatate, nu poate fi dispusă scutirea apelanților/recurenților de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, în condițiile când careva probe pertinente și concludente ce ar confirma indubitabil stare materială precară și imposibilitatea plății taxei de stat în sumă de 2618,72 lei, la materialele pricinii lipsesc.

Concomitent, Colegiul relevă că obligarea apelanților la plata taxei de stat, nu poate constitui o îngrădire a accesului la justiție sau încălcarea dreptului la un proces echitabil, or, pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, CtEDO remarcă că în cadrul soluționării cererilor privind acordarea facilităților la plata taxei de stat, se examinează cu minuțiozitate fiecare caz concret pentru a nu admite îngrădirea dreptului persoanei la „un tribunal”. La soluționarea acestor cereri instanțele se bazează atât pe normele dreptului național, cât și pe prevederile Convenției și jurisprudența CtEDO.

Totodată, este de menționat că dreptul de acces la un tribunal urmează a fi înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, ceea ce determină instanța de judecată de a supune adresarea oricărei persoane în justiție cu o restricție pecuniară clară și concretă, evidențiind-o în conținutul încheierii de contestare a neajunsurilor la adresarea cu un instrument de atac, urmărind scopul de respectare a echilibrului între necesitatea asigurării buneii administrări în justiție și proporționalitatea unei astfel de restricții.

Însăși Curtea Europeană a Drepturilor Omului statuează că impunerea la achitarea taxei de stat nu constituie o limitare incompatibilă cu garanțiile art. 6 din Convenție. Respectiv, nu se consideră îngrădirea accesului liber la justiție, prin prisma art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului, în situația în care solicitantul nu se conformează obligației de achitare a taxei de stat, dar nici nu informează despre situația materială la momentul relevant, cu prezentarea dovezilor veridice (Romany Gaz Group c. Moldovei, 08 iunie 2010, cererea nr.11662/05 din 01 martie 2005).

Prin urmare, Colegiul consideră necesar să precizeze că circumstanțele expuse de recurenți nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat, în condițiile când instanța de apel la examinarea cererii de scutire de la plata taxei de stat s-a conformat prevederilor legale în contextul probelor prezentate.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea contestată este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurenți nu sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat, cu menținerea încheierii instanței de apel din 09 noiembrie 2016.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Vicol Lilian, Vicol Viorica.

Se menține încheierea din 09 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a BC „Victoriabank” SA împotriva lui Vicol Lilian și Vicol Viorica, intervenient accesoriu SC „Azgoprod” SRL privind transmiterea în posesie a bunurilor ipotecate, evacuarea tuturor persoanelor și a bunurilor transmise, încasarea cheltuielilor de judecată și la cererea reconvențională depusă de Vicol Lilian și Vicol Viorica împotriva BC „Victoriabank” SA privind constatarea neexecutării obligațiilor, rezoluțiunea contractului de ipotecă și acordului adițional și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători

Valentina Clevadi

Oleg Sternioală